

Test Teknikleri – White Box & Black Box, Coverage ve Test Tasarım Yöntemleri

Bugünkü odak konularım:

- **White Box Testing** (Şeffaf Kutu Testi)
- **Black Box Testing** (Siyah Kutu Testi)
- **Coverage Techniques** (Statement, Decision, Condition Coverage)
- **Test Design Techniques** (Equivalence Partitioning, Boundary Value Analysis)

Bu teknikler, yazılımın hem **kod seviyesinde** hem de **kullanıcı seviyesinde** test edilmesini sağlar. Doğru teknik seçimi, **zaman** ve **maliyet** açısından büyük tasarruf sağlar.

1. Giriş

- **White Box Testing:** (Şeffaf kutu) Kodun iç yapısı, kontrol akışı, veri akışı ve dallanmaları **içeriden** test eder. Teknik kod ve yorumlama bilgisi gerektirir.
- **Black Box Testing:** (Siyah kutu) Kaynak kodu bilmeden, yalnızca **girdi-çıkış** ilişkisine göre test eder. Test uzmanı kodu görmez; gereksinimler temel alınır.
- **Test Coverage Teknikleri:** Statement / Decision / Condition kapsama ölçümleri, yazdığımız testlerin **kodu ne kadar çalıştırdığını** ve **mantıksal dalların ne kadarını kapsadığını** objektif olarak gösterir.
- **Test Design Teknikleri:** Equivalence Partitioning ve Boundary Value Analysis ile **daha az testle daha geniş** alan kapsanır.

Neden önemli?

- Farklı teknikler, yazılımın **hem içeriden hem dışarıdan** sağlamasını yapar.
 - Doğru teknik seçimi, **erken hata yakalama**, **daha düşük bakım maliyeti** ve **daha yüksek kullanıcı memnuniyeti** getirir.
-

2. White Box vs Black Box Testing

2.1 White Box Testing (Şeffaf Kutu)

Tanım: Kodun iç yapısının ve tasarımının nasıl çalıştığını test eder.

Analojim: Aşçının yaptığı yemeği test etmesi; hangi malzemelerin kullanıldığını, hangi sırayla piştiğini bilerek değerlendirmesi.

Avantajlar

- Yazılım döngüsünün **en erken** aşamalarından itibaren uygulanabilir → erken teşhis & müdahale.
- Güvenlik açıkları, ölçeklenebilirlik ve performans **iç mantık** üzerinden tespit edilebilir.
- Kod optimizasyonu ve **temiz kod** alışkanlıklarını teşvik eder.

Dezavantajlar

- **Kaynak kod bilgisi** gerekir (uzman profili bulmak zor olabilir).

- Kapsamlı senaryolar **zaman alıcı** olabilir.
- Geliştiricinin kendi kodunu test etmesi **kör noktalar** yaratabilir.

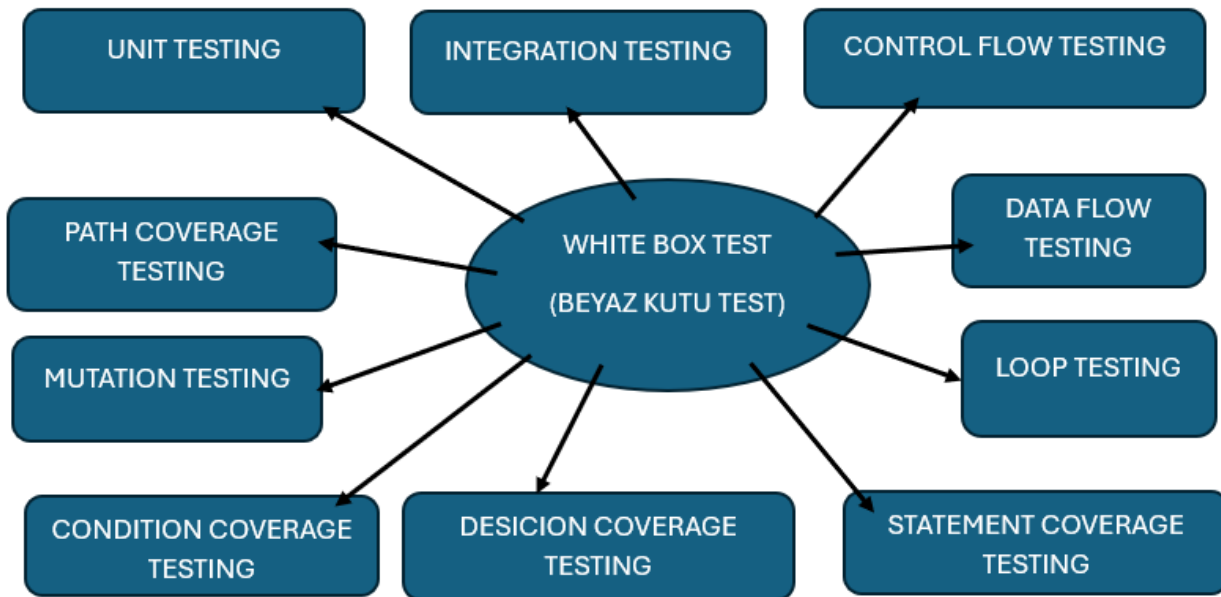
Örnek

```
def topla(a, b):  
    if a is None or b is None:  
        return 0  
    s = a + b  
    if s > 100:  
        return 100  
    else:  
        return s
```

- White box testte: **None** kontrolleri, **s > 100** dalı, **else** dalı, dönüş değerleri, sınırlar vb. **iç mantık** hedeflenir.

Alt Teknikler

- Unit Testing, Integration Testing (white-box), Control Flow Testing
- Decision/Condition/Branch/Path Coverage
- Loop Testing, Data Flow Testing, Mutation Testing

2.2 Black Box Testing (Siyah Kutu)

Tanım: Kodun iç yapısını bilmeden, sadece **girdi-çıktı** üzerinden test eder. **Analojim:** Müşterinin bilmediği bir yemeği tadarken, malzemeleri bilmeden tat ve deneyime göre değerlendirmesi.

Avantajlar

- Kod bilgisi gerekmez, **farklı bakış açılarından** test yapılabilir.
- Gereksinimler ve kullanıcı akışları **doğrudan** doğrulanır.
- Büyük ölçekli sistemlerde **hızlı ve etkili** geri bildirim sağlar.

Dezavantajlar

- İçeride kümelenen hatalar **görünmeyebilir**.
- Tüm olasılıkları test etmek **imkânsızdır**.
- Karmaşık iç mantık hataları atlanabilir.

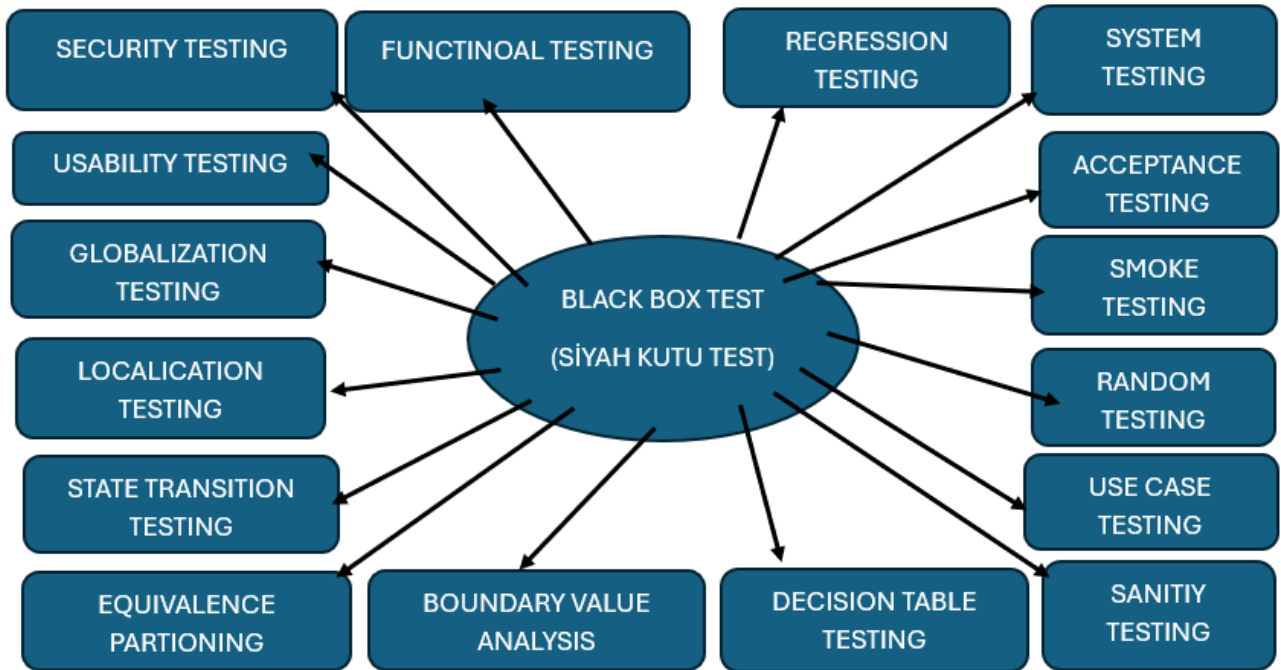
Örnek

Login formu:

- Doğru kullanıcı/şifre → Ana sayfaya yönlendirme
- Yanlış şifre → Anlamlı hata mesajı
- Boş alan → Zorunlu alan uyarısı

Alt Teknikler

- Functional/System/Acceptance Testing
- Equivalence Partitioning, Boundary Value Analysis
- Decision Table, State Transition, Use Case, Random Testing

3. Coverage Techniques (Kapsama Teknikleri)

Kapsama metrikleri, **testlerimizin ne kadarını gerçekten çalıştırdığını** ölçer. Kod kalitesi \neq %100 kapsama; fakat kapsama, **görünmeyen boşlukları** bulmamıza yardım eder.

3.1 Statement Coverage

Tanım: Kodun **her satırının** en az bir kez çalıştırılması.

Formül

$$\text{Statement Coverage (\%)} = (\text{Çalıştırılan satır sayısı} / \text{Toplam satır sayısı}) \times 100$$

Avantaj

- Hiç çalışmayan satırları ortaya çıkarır (ölü/ulaşılamayan kodları fark ettirir).

Dezavantaj

- Tüm mantıksal olasılıkları kapsamaz (ör. else hiç tetiklenmemiş olabilir).

Örnek Kod & Senaryo

```
x = 10
if x > 5:
    print("Büyük")
else:
    print("Küçük")
print("Bitti")
```

- Sadece** `x = 10` ile test → `if`-True, `else` hiç çalışmıyor → Statement Coverage yüksek görünür ama dallanmada eksik.

3.2 Decision Coverage

Tanım: Tüm karar noktalarının (if/switch) **True ve False** sonuçlarının en az bir kez tetiklenmesi.

Formül

$$\text{Decision Coverage (\%)} = (\text{Gerçekleştirilen karar sonuç sayısı} / \text{Toplam karar sonucu sayısı}) \times 100$$

Avantaj

- Karar dallarının **tamamını** hedefler (True/False).

Dezavantaj

- Koşullar birden fazlaysa, **her alt koşulu** ayrı ayrı zorlamayabilir (iç mantık kaçabilir).

Örnek Kod & Test Seti

```
y = 4
if y > 3:
    print("3'ten büyük")
```

```
else:  
    print("3 veya daha küçük")
```

Testler

- $y = 4 \rightarrow$ True dalı
- $y = 3 \rightarrow$ False dalı \rightarrow **%100 Decision Coverage** (True ve False çalıştı).

3.3 Condition Coverage

Tanım: Karar ifadelerindeki **her koşulun** (ör. $a > 3$, $b < 4$) **ayrı ayrı** True/False üretecek biçimde test edilmesi.

Formül

Condition Coverage (%) = (Gerçekleştirilen koşul sonuç sayısı / Toplam koşul sonucu sayısı) \times 100

Avantaj

- Her bir alt koşul **bağımsız** doğrulanır (gizli mantık hataları görünür olur).

Dezavantaj

- Test sayısı artar; kombinasyon patlaması olabilir.

Örnek Kod & Test Seti

```
def kontrol(a, b):  
    if (a > 3) and (b < 4):  
        return "OK"  
    return "NO"
```

Koşullar: $C1 = (a > 3)$, $C2 = (b < 4)$ **Amaç:** C1 için True/False, C2 için True/False **ayrı ayrı** görülmeli.

Önerilen testler:

- $a=5$, $b=2 \rightarrow C1=True$, $C2=True \rightarrow$ "OK"
- $a=5$, $b=6 \rightarrow C1=True$, $C2=False \rightarrow$ "NO"
- $a=1$, $b=2 \rightarrow C1=False$, $C2=True \rightarrow$ "NO"
- $a=1$, $b=6 \rightarrow C1=False$, $C2=False \rightarrow$ "NO"

\rightarrow **%100 Condition Coverage** (her koşul hem True hem False oldu).

4. Test Design Techniques (Test Tasarım Yöntemleri)

4.1 Equivalence Partitioning (Eşdeğer Bölümleme)

Tanım: Girdileri **geçerli** ve **geçersiz bölümlere** (partition) ayırıp, her bölgeden **temsilci** değer test etmek.

Avantaj

- Test sayısını önemli ölçüde **azaltır**, verimliliği artırır.

Dezavantaj

- Özel/aykırı değerler gözden kaçabilir.

Örnek

```
Yaş alanı: 18-60  
Geçerli bölüm: [18..60] → örn. 25  
Geçersiz bölümler: (-∞..17), (61..+∞) → örn. 15, 70
```

4.2 Boundary Value Analysis (Sınır Değer Analizi)

Tanım: Hataların çoğu **sınırdaki** çıkar; bu yüzden sınır ve sınırın **hemen yanındaki** değerler test edilir.

Avantaj

- En kritik hataları **düşük sayıda testle** yakalar.

Dezavantaj

- Sınır dışındaki nadir hataları **yakalamaz**.

Örnek

```
Yaş alanı: 18-60  
Test seti: 17, 18, 19 ve 59, 60, 61
```

5. Kapanış

- **White Box** ile iç mantığı, **Black Box** ile kullanıcı/iş gereksinimlerini doğruladım.
- **Coverage metrikleri** sayesinde hangi kod kısımlarının **boşta kaldığını** ölçebiliyorum (Statement/Decision/Condition).
- **EP** ve **BVA** ile **daha az test** yazarak **daha yüksek kapsama** elde etmeyi hedefliyorum.

Kendimi bir **developer** olarak gördüğüm için **White Box Testing** bana daha yakın; ancak sürdürülebilir kalite için **her iki yaklaşımı** da birlikte kullanmanın şart olduğunu net biçimde gördüm. Bundan sonra mimari ve gereksinimler anlaşılır anlaşılmaz test sürecini başlatacağım.
